

Sakspapirer

LOs regionkonferanse i Trøndelag
24. – 25. oktober 2022
Scandic Hell Hotel, Stjørdal

Innhold

Forretningsorden	3
Saksliste	4
Program	5
Deltakere	6
Konstituering	15
Innkomne saker	16
Notater	28

Forretningsorden

1. Gjennomføring av regionkonferansen

Regionkonferansen ledes av konferansierer/møteledere og sekretærer valgt av regionrådet.

2. Taletid

Ingen har rett til å få ordet mer enn to ganger i samme sak. Taletid er satt til fem minutter første gang og tre minutter andre gang. Til forretningsorden gis ordet bare én gang og høyst et minutt for hver sak. For øvrig kan det stilles forslag til ytterligere tidsbegrensning og strek med de inntegnede talere.

3. Behandling av forslag på regionkonferansen

3.1 Den som vil fremme dagsaktuelle forslag og/eller endringsforslag, sender dette på e-post til trondelag@lo.no og leverer til dirigentbordet undertegnet navn og forbund/lokalorganisasjon.

3.2 Ingen nye forslag kan tas opp etter at strek er satt. Forslag som ikke har tilknytning til den godkjente dagsorden, kan ikke behandles.

4. Stemmegivning

Alle saker avgjøres med alminnelig flertall. Skriftlig avstemming holdes når ¼ av de stemmeberettigede krever det. Ved personvalg skriftlig avstemming når en person krever det.

5. Offentlig

Regionkonferansen er offentlig om ikke annet er vedtatt.

6. Permisjon

Søknad om permisjon sendes på e-post til trondelag@lo.no og leveres til dirigentbordet.

7. Protokoll

7.1 I protokollen innføres forslagene og hvem som hadde ordet, samt fattede beslutninger.

7.2 Møteleder, sekretærer og regionleder godkjenner protokollen fra regionkonferansen.

Stemmerett:

Representanter til LOs regionkonferanse har stemmerett jfr. Retningslinjer for regionkonferanser.

LO skal være en troverdig samfunnsaktør og leve opp til egne prinsipper. Dette forplikter at alle respekterer, anerkjenner og lever opp til våre grunnleggende verdier: frihet, solidaritet og likeverd. LO og LOs forbund har egne etiske retningslinjer.

Dersom noen opplever kritikkverdige forhold under LOs regionkonferanse kan følgende personer kontaktes:

Kristian Tangen, regionleder; kristian.tangen@lo.no, tlf. 911 39 707

Kristine Svendsen, regionnestleder; kristine.svendsen@lo.no, tlf. 959 07 381

Saksliste

- 10/22 Åpning
- 11/22 Godkjenning av innkalling, saksliste og forretningsorden
- 12/22 Konstituering
- 13/22 Fagligpolitiske situasjonen
- 14/22 Orienteringer fra utvalgene
- 15/22 Matregionen Trøndelag
- 16/22 Energisituasjonen i Trøndelag
- 17/22 Kampen mot økte forskjeller
- 18/22 Faglig valgkamp: Nær-velgeren og slaget i 2023
- 19/22 Innkomne saker
- 20/22 Avslutning

Program

LOs regionkonferanse i Trøndelag

24.–25. oktober 2022, Scandic Hell

MANDAG 24. OKTOBER

- 09.00 Registrering og enkel servering
- 10.00 Åpning og konstituering
Kulturelt innslag, Jo Sverre
- 10.20 Den faglige og politiske situasjonen
Norge er for de aller fleste av oss et godt samfunn å bo i. Samtidig står vi overfor viktige utfordringer.
Innledning av LOs ledelse ved Trude Tinnlund, LO-sekretær.
Pause
Debatt til innledning og innkommende forslag til regionkonferansen.
- 12.30 Orienteringer
• LOs familie- og likestillingspolitisk utvalg i Trøndelag orienterer om deltakelse på Pride-arrangement.
• LOs ungdomsutvalg i Trøndelag orienterer om internasjonalt samarbeid med IG Metal i Tyskland.
- 13.00 Lunsj
- 14.00 Matregionen Trøndelag
Som første region i Norge har Trondheim – Trøndelag i 2022 fått status som European Region of Gastronomy.
Innledning ved fylkesordfører Tore O. Sandvik (Arbeiderpartiet).
Korte innlegg Nærings- og Nytelsesmiddel- forbund ved Ronny Aunan Norsk og Felles- forbundet ved Børge Ånesen.
Debatt
- 15.30 Pause
- 16.00 Energisituasjonen i Trøndelag
Det grønne skiftet trenger mer energi for å kunne lykkes. Tensio gir oss en status for energisituasjonen og hvilke utsikter som ligger framover.
Innledning av Tensio ved kommunikasjonssjef Bengt Eidem.
- 19.00 Festmiddag, Jo Sverre med band.

TIRSDAG 25. OKTOBER

- 09.00 Oppstart
- 09.10 Kampen mot økte forskjeller
Økonomisk og sosial ulikhet er en av de største utfordringene vi står overfor som samfunn. Under pandemien har forskjellene økt. Hva skaper økte forskjeller og hvordan kan de bekjempes?
Sosiolog og TV-personlighet Harald Eia og leder i tankesmia Manifest Magnus Marsdal forklarer oss på skjerm hva som er unikt med Norge og hvorfor det er viktig å ta vare på den norske modellen.
Rådgiver i Tankesmia Agenda Tiril Halvorsen leder samtale med tillitsvalgte.
Debatt
Pause med utsjekk
- 11.30 Faglig valgkamp.
Nær-velgeren og slaget i 2023
Hva er status ett år før kommune- og fylkestingsvalget, og hvordan kan LO-familien gjennomføre en virkningsfull faglig valgkamp?
Innledning av Agenda Rådgivning ved seniorrådgiver Rune Olsø.
Debatt
- 12.30 Behandling av redaksjonskomiteens innstilling
- 12.45 Avslutning
- 13.00 Lunsj
- Vel hjem!

 LO Trøndelag

Deltakere

Forbundene	Deltar	Merknad
Fagforbundet (11): 1 Grete Mosand 2 Ole Roger Berg 3 Tina Stenkløv 4 Janne Kristin Bjørnerås 5 Ørjan Høvik 6 Hege Rovik 7 Roar Øverås 8 Julie Innstrand 9 Kjell Otto Haugan 10 11 Knut Marius Lydvo - forfall Janne Kristin Wik - forfall Alise Strøm Sørensen - forfall	24. - 25.10. 24. - 25.10. 24. - 25.10. 24. - 25.10. 24. - 25.10. 24. - 25.10. 24. - 25.10. 24. - 25.10. 24. - 25.10.	
Fellesforbundet (8): 1 Erling Weydahl (dbl) 2 Roald Arentz 3 Øyvind B. Fossan 4 Jan Tommy Svebakk 5 Ståle Lund 6 Roger Undheim Hoff 7 8	24. - 25.10. 24. - 25.10. 24. - 25.10. 24. - 25.10. 24. - 25.10. 24. - 25.10.	
Fellesorganisasjonen (3): 1 Elin Nilsen Oksvold 2 Marit Monsø Bosness 3 Bente Aune Bragstad	24. - 25.10. 24. - 25.10. 24. - 25.10.	 x x
Handel og Kontor (5): 1 Frank Tommy Noem 2 Arnstein Kolstad 3 Hanne Cecilie Hagen 4 Sølvi Irene Bjørnerås 5 Åge Forbord Geir Erik Larsen - forfall	24. - 25.10. 24. - 25.10. 24. - 25.10. 24. - 25.10. 24. - 25.10.	
Norsk Arbeidsmandsforbund (3): 1 Kine Rathe 2 Ingrid Tollefsen 3 Ivar Stamnes	24. - 25.10. 24. - 25.10. 24. - 25.10.	

EL og IT Forbundet (4): 1 Knut Egil Sjøli 2 Arne Stene 3 Runar Andreas Lein 4	24. – 25.10. 24. – 25.10. 24. – 25.10.	x x
Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund (3): 1 Kjell Aune 2 Synnøve Bødker 3 Lars Olav Iversen	24. – 25.10. 24. – 25.10. 24. – 25.10.	
Norsk Fængsels- og Friomsorgsforbund (1): 1		
Norsk Jernbaneforbund (2): 1 2		
Forbundet for Ledelse og Teknikk (2): 1 Merete Granås 2 Kenneth Aa Hynne Rune Heggem - forfall	24. – 25.10. 24. – 25.10.	
Arbeidernes Presseforbund (1): 1		
Norges Offisersforbund (1): 1		
Industri Energi (1): 1 Håvard Stamnestrø	24. – 25.10.	
Norsk Sjømannsforbund (1): 1		
Skolenes Landsforbund (1): 1 Astrid Kjelsnes Kari Anita Brecke - forfall	24. – 25.10.	
Norsk Tjenestemannslag (4): 1 Annette Dolmseth 2 Birgit Marta Rennemo 3 Roy Sagen 4 Per Olav Hernes	24. – 25.10. 24. – 25.10. 24.10. 24. – 25.10.	x
Norsk Lokomotivmannsforbund (1): 1		

Creo (1): 1		
Norske Idrettsutøveres Sentralorganisasjon (1): 1		
Norsk Flygerforbund (1): 1		
Kabinansattes Forbund (1): 1		
Norske Dramatikeres Forbund (1): 1		
Norsk Manuellterapeutforening (1): 1		
Norsk Sjøoffisersforbund (1): 1		
Forfatterforbundet (1): 1		

Forbundenes representanter i regionrådet	Deltar	Merknad
Fagforbundet 1 Arnt Sigurd Kjølglum	24. - 25.10.	
Fellesforbundet 1 Børge Ånesen	24. - 25.10.	x
Fellesorganisasjonen 1 Nils Karlsholm	24. - 25.10.	x
Handel og Kontor 1 Siw Mæhre	24. - 25.10.	
Norsk Arbeidsmandsforbund 1 Gunn Kaaløy Spilling	24. - 25.10.	x
EL og IT Forbundet 1 Kim Olav Johansen	24. - 25.10.	
Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund 1 Ronny Aunan	24. - 25.10.	

Norsk Fengsels- og Friomsorgsforbund 1		
Norsk Jernbaneforbund 1		
Forbundet for Ledelse og Teknikk 1 Kjell Olav Strømsli	24. - 25.10.	
Arbeidernes Presseforbund 1		
Norges Offisersforbund 1		
Industri Energi 1 Jan Haugen	24. - 25.10.	
Norsk Sjømannsforbund 1 Børge Antonsen	24. - 25.10.	
Skolens Landsforbund 1 Aud Hilde Aasen	24. - 25.10.	
Norsk Tjenestemannslag 1 Stig Garberg-Johnsen	24. - 25.10.	x
Norsk Lokomotivmannsforbund 1		
Creo 1		
Norske Idrettsutøveres Sentralorganisasjon 1		
Norsk Flygerforbund 1		
Kabinansattes Forbund 1		
Norske Dramatikeres Forbund 1		
Norsk Manuellterapeutforening 1		

Norsk Sjøoffisersforbund 1		
Forfatterforbundet 1		
LO Stat (observatør) 1 Eric Berget - forfall		

Lokalorganisasjoner	Deltar	Merknad
LO i Stjørdal og Meråker (2): 1 Kristin A. Jenssen 2 Tone Tronstad Skotvoll	24. - 25.10. 24. - 25.10.	
LO i Levanger (2): 1 Glenn Jakobsen 2 Laila Munkeby	24. - 25.10. 24. - 25.10.	
LO i Verdal (2): 1 Bengt Are Zakariassen 2 Thomas Andre Lyng	24. - 25.10. 24. - 25.10.	
LO i Steinkjer og omegn (2): 1 Jeanette Johansen 2 Trond Aril Wibe	24. - 25.10. 24. - 25.10.	
LO i Inderøy og Leksvik (2): 1 Audgunn Nilsen 2 Hallvard Næss	24. - 25.10. 24. - 25.10.	
LO i Namsos og omegn (2): 1 2		
LO i Ytre Namdal (2): 1 May-Iren Arnøy 2 Jo-Amund Granheim	24. - 25.10. 24. - 25.10.	x x
LO i Trondheim (2): 1 John-Peder Denstad 2 Runa Hjertø	24. - 25.10. 24. - 25.10.	x

LO på Fosen (2): 1 Øyvind Wiger-Haraldsvik 2 Tomas Flønes	24. – 25.10. 24. – 25.10.	x
LO i Gauldal (2): 1 2		
LO i Oppdal og Rennebu (2): 1 Ola Duås 2 Hans Petter Reitan	24. – 25.10. 24. – 25.10.	
LO i Orkland og omegn (2): 1 Thomas Eggan 2 Harald Sverre Nilsen - forfall	24. – 25.10.	x
LO på Røros og Holtålen (2): 1 Morten Olsen 2 Jacop Dille	24. – 25.10. 24. – 25.10.	
LO i Selbu og Tydal (2): 1 2		
LO på Hitra og Frøya (2): 1 Stian Pachov 2 Lise Krangnes	24. – 25.10. 24. – 25.10.	

Fylkets representanter fra LOs lokalorganisasjoner i regionrådet (3):	Deltar	Merknad
1 Mads Nervik	24. – 25.10.	
2		
3 Svein Åge Samuelson - forfall		

LOs familie- og likestillingspolitiske utvalg (FLPU) (2):	Deltar	Merknad
1 Tarjei Leistad	24. - 25.10.	
2 Nina Brikselli	24. - 25.10.	

LOs ungdomsutvalg (2):	Deltar	Merknad
1 Sondre Henriksen	24. - 25.10.	
2 Frida Nordgård Linn Flataune - forfall Andreas Nordbotten - forfall Nadia Zahl - forfall	24. - 25.10.	

Fylkets representanter i LOs Representantskap (2):	Deltar	Merknad
1 Astrid Reistad	24. - 25.10.	
2 Ståle Knoff Johansen	24. - 25.10.	

Inviterte	antall	Merknad
Storingsrepresentanter: Arbeiderpartiet Kirsti Leirtrø Sosialistisk Venstreparti Senterpartiet Maren Grøthe - forfall Heidi Greni - forfall Marit Arnstad - forfall Rødt Hege Bae Nyholt - forfall	24. - 25.10.	
Fylkesordfører Tore O. Sandvik	24.10.	

Gruppeledere i fylkestinget:		
Arbeiderpartiet Per Olav Skurdal Hopsø Hanne Moe Bjørnbet	24.10. 25.10.	
Sosialistisk Venstreparti Rakel S. Trondal	24.10.	
Senterpartiet Rødt Hallgeir Opdal	24. - 25.10.	
Arbeiderpartiet i Trøndelag Jan Thore Martinsen	24. - 25.10.	
AUF i Trøndelag		
Norsk Folkehjelp Mona Staven Lundereng	24. - 25.10.	
AOF Midt-Norge		
SpareBank1 SMN Tore Bull Hedel Gaute Maråk Øistein Elverøi	24. - 25.10. 25.10. 25.10.	
LOs Juridiske Regionkontor Midt-Norge		
Arbeiderbevegelsens Arkiv Trøndelag Erling Weydahl (dbl)		
LO Media		
LOs Organisasjonsavdeling Bård Nylund, leder	24. - 25.10.	
LO-koordinator for Nye Veier AS Vegard Granaune	24. - 25.10.	
LO-koordinator for Trøndelag fylkeskommune Øivind Høiseth	24. - 25.10.	

Innledere	Deltar	Merknad
-----------	--------	---------

LO Trude Tinnlund, LOs ledelse	24.10.	x
Tankesmien Agenda Tiril Rustand Halvorsen, rådgiver	24. - 25.10.	
Fylkesordfører Trøndelag Tore O. Sandvik	24.10.	x
Tensio Bengt Eidem, kommunikasjonsdirektør	24.10.	x
Agenda Rådgivning Rune Olsø, rådgiver	25.10.	x
Media		
Kultur Jo Sverre med band	24.10.	x

LOs regionkontor Trøndelag	Deltar	Merknad
Kristian Tangen	24. - 25.10.	
Tone A. Vorseth Graneggen	24. - 25.10.	
Randi Nesseemo	24. - 25.10.	
Kristine Svendsen	24. - 25.10.	
Martin Morken	24. - 25.10.	
Hilde Grevskott	24. - 25.10.	x
Marte Elida Aune	24. - 25.10.	
Bjørn Vidar Veiseth (LO Studentene)	24. - 25.10.	

Standplass:

LOfavør ved Randi Nesseemo

Norsk Folkehjelp ved Mona Staven Lundereng

Arbeiderbevegelsens Arkiv Trøndelag ved Erling Weydahl

Sparebank1 SMN ved Tore Bull Hedel

Karrieresenteret Trøndelag ved Elisiv Hårstad Skjei

Konstituering

Til sakslisten: 12/22
Sak: Konstituering
Tid og sted: 24. – 25. oktober 2022, Scandic Hell Hotel, Stjørdal
Saken er foreslått av: Regionrådet

Regionrådets innstilling:

Konferansierer/ møteledere	Mads Nervik Gunn Kaaløy Spilling
Sekretærer	Stig Garberg-Johnsen Astrid Reistad
Redaksjonskomitè	Tarjei Leistad (LOs reg. utvalg for familie- og likestillingspolitikk) Janne Kristin Bjørnerås (Fagforbundet) Siw Mæhre (HK/lokalorganisasjon) Ståle Lund (FF) (24.10.) John-Peder Denstad (lokalorganisasjon) <i>Sekretær:</i> LOs regionkontor ved Kristine Svendsen
Tellekorps	LOs regionkontor

Vedtak:

Innkomne saker

Til sakslisten nr.: 19/22

Sak: Innkomne saker

Tid og sted: 24. - 25. oktober 2022, Scandic Hell Hotel, Stjørdal

Saken er foreslått av: Regionrådet

Det har innen fristen 3. oktober 2022 innkommet 11 forslag fra fem forslagsstillere:

- LO i Trondheim (7)
- LO i Stjørdal og Meråker (1)
- LO i Ytre Namdal (1)
- Industri Energi (1)
- HK avd. 1 (1)

LOs regionkonferanse er samarbeidsorgan for forbundene og LOs lokalorganisasjoner, underlagt LOs vedtekter og vedtak fattet av LOs kongress, LOs representantskap og LOs sekretariat (jfr. Retningslinjer for regionkonferanser).

LOs handlingsprogram, organisasjonsprogram og vedtekter 2022 – 2025 vedtatt på LO-kongressen må legges til grunn ved behandling av innkomne forslag som oversendes redaksjonskomiteen og vedtakene på regionkonferansen.

Forslag nr.	Tittel	Fra	Side
1	Ja til politisk styring av vannkrafta – Ut av ACER	LO i Trondheim og omegn	18
2	Ta tilbake folkestyret og arbeidsplassdemokratiet innen kollektivtrafikken – buss i egenregi!	LO i Trondheim og omegn	20
3	Husbanken	LO i Trondheim og omegn	22
4	Forskjellene blir større - arbeidstakere får mindre.	LO i Trondheim og omegn	23

5	Norge må ta avstand fra atomvåpen og slutte seg til FNs atomvåpenforbud.	LO i Trondheim og omegn	24
6	Opphev Israels apartheid mot palestinere!	LO i Trondheim og omegn	26
7	LOs regionkonferanse i Trøndelag sier nei til EUs minstelønnsdirektiv	LO i Trondheim og omegn	27
8	Uttalelser	LO i Stjørdal og Meråker	28
9	Kollektivtilbud i distriktene	LO i Ytre Namdal	29
10	Norge trenger mer kraft og mer nett	Industri Energi	30
11	Uttalelser	Handel og Kontor	31

Forslag 1: fra LO i Trondheim og omegn

Ja til politisk styring av vannkrafta – Ut av ACER

LOs regionkonferanse i Trøndelag stiller følgende krav til nasjonal kontroll og styring av strømprisene:

- Krav til minstefylling i vannmagasinene. Dette forutsetter eksportbegrensning.
- Avklare gjensidig forsyningsikkerhet med våre nordiske naboland gjennom kraftutveksling, ikke ensidig eksport.
- Forhandlinger med Storbritannia og Tyskland om begrensning av strømeksport i NordLink og North Sea Link-kabelen.
- Innføre makspris både for industri, landbruk og husholdninger med topprissystem for husholdninger.
- Ingen elektrifisering av sokkelen fra land, kun med havvind.
- Satse på å utvikle havvindteknologi.
- Fjern el-avgift subsidiering av kryptovaluta og datasentre.
- Innføre hvite sertifikater for energisparing og energigjenvinning.
- Forhandlinger med EU om å ta forordningen om grensekryssende krafthandel (EF 714/2009) ut av EØS-avtalen

Tanken er ikke mer radikal enn at den lå til grunn for utviklinga av det moderne velferds- og industri-Norge i det forrige århundre. Er dette ikke forenlig med medlemskap i EUs energiunion og EUs energibyrå ACER, må Norge melde seg ut. NVE sier nå at høye strømpriser vil vare lenge. Til skade for folk flest, industrien og den elektrifisering av samfunnet vi står foran.

Begrunnelse:

Vannkrafta industrialiserte Norge. Gjennom konsesjonslovene sikret vi nasjonal kontroll. Nå trenger vi å ta krafta tilbake fra markedet.

Det aksjoneres foran Stortinget og i det ganske land for politisk styring av strøm og strømpris. Fagforeningsfaner hentes fram, Industriaksjonen og LO lokalt organiserer kampen. Arbeiderpartiets ordførere protesterer. Industriledere sier de ikke kan leve med at strømmen er en vare som alle andre hvis spesielt den kraftforedlende industrien skal overleve og det skal investere i nye arbeidsplasser. Bondeorganisasjoner advarer mot ytterligere nedlegging av gardsbruk. De høye kraftprisene truer det grønne skiftet. Sjølsagt er det nødvendig å avhjelpe husholdningene, men det hjelper verken dagens industri eller den nye industrien som må bygges. Sjølsagt trenger vi økt produksjon av kraft, men det hjelper lite om strømmen fortsatt flyte fritt. Strømmen vil fortsatt gå dit prisene er høyest, ut av landet.

Når politikere og kraftbransje nå tar til orde for at Norge må bygge flere kabler og øke krafteksporten for å gjøre EU uavhengig av Putins Russland så snakker de mot bedre vitende. Norges kraftoverskudd kan aldri utgjøre mer enn promiller av det EU trenger for å nå dette målet. Det er ved å foredle krafta til aluminium og andre industrivarer Norge kan gi det største bidraget til å løse klimakrisa og erstatte fossil produksjon både i Europa og globalt.

Regionrådets innstilling: Oversendes redaksjonskomiteen, sees i sammenheng med forslag 10.

Regionkonferansens vedtak:

Forslag 2: fra LO i Trondheim og omegn

Ta tilbake folkestyret og arbeidsplassdemokratiet innen kollektivtrafikken – buss i egenregi!

LOs regionkonferanse i Trøndelag krever at fylkeskommunen etablerer et fylkeskommunalt kollektivtrafikkselskap som skal ta drift av den fylkeskommunale busstrafikken i egenregi når gjeldende anbudskontrakter løper ut. Vi forventer at AP/SV/Rødt/SP/MDG programfester dette i sine partiprogrammer og fylkesvalgprogrammer for 2023-2027.

På kort sikt krever LOs regionkonferanse i Trøndelag at det fylkeskommunale auksjonsselskapet AtB AS skal avvikles som aksjeselskap, og at den daglige administrasjonen av de fylkeskommunale kollektivtjenestene legges inn under fylkesadministrasjonen. De som jobber under fylkeskommunale tilbud og kontrakter skal følge gjeldende tariffavtaler, og heltidsstillinger skal være hovedregelen.

Begrunnelse:

Lovgrunnlaget: I Norge er all lokal busstrafikk konkurranseutsatt. EUs kollektivtrafikkforordning gir lovgrunnlaget for organisering av lokal kollektivtrafikk, og hovedregelen er at kollektivtrafikk skal konkurranse utsettes.

Det viktigste unntaket er når myndighet med ansvar for lokal kollektivtrafikk, dvs. fylkene, selv eier selskapet som driver kollektivtrafikken. Selskapet må ikke delta i anbudskonkurranser i andre fylker.

Advokatfirmaet Ræder har i et notat til Hedmark fylkeskommune 09.08.08 vurdert juridiske forhold knytta til muligheten for å drive kollektivtrafikk i egenregi rettslig sett, basert på en gjennomgang av regelverket om offentlige anskaffelser og løyve etter yrkestransportloven. Det konkluderes med at en fylkeskommune har rettslig adgang til å tildele ruteløyve til og kjøpe rutetransporttjenester fra et selskap som det selv eier uten forutgående konkurranse og utlysning, forutsatt at løyveperioden for tidligere løyvehaver er utløpt. Etter regelverket om offentlige anskaffelsers krav til konkurranse kan et slikt selskap organiseres slik at det kommer innenfor unntaket for egenregi.

Problemer med konkurranseutsatt kollektivtrafikk er:

- **Store overskudd til investorer/eiere – midler tapt for fylkeskommunen.**
- ✓ **I 2018 tok de dominerende** busselskapene ut 380 millioner kroner i overskudd.
- **Dårlig utnytting av materiell og utstyr – ulønnsomt og ikke bærekraftig.**
- ✓ **I 2014 dokumenterte De Facto** at bussene i anbud kun brukes 2/3 av forventa levetid. Ved oppstart av kontrakt skaffes nye busser som nedbetales i løpet av kontraktsperioden. Bussene er da fullfinansiert av fylkeskommunen gjennom anbudet og tas ut av kollektivtrafikken selv om de har en lengre levetid. Med utgangspunkt i en beregna kostnad på 16 milliarder for 6400 busser, anslår vi et årlig tap på 540 millioner når bussene kun brukes 2/3 av levetida. I et miljøperspektiv er dette dårlig utnytting av materiell og utstyr.
- **Anbudssystemet medfører økt byråkrati i form av høyere administrative kostnader.**
- ✓ **Samfunnsøkonomisk Analyse (SA 2018) viser at Ruter**, selskapet for Oslo og Akershus, har en årlig kostnad på opptil 18 millioner kun for å administrere anbud og kontraktsoppfølging.

- ✓ **Til sammen har fylkeskommunene og busselskapene i markedet** 23 enheter som utarbeider anbud og gir tilbud på kontraktene. Med et forsiktig anslag på 10 millioner i administrative kostnader per enhet, betyr en årlig merkostnad på 230 millioner.
- **Tap av kvalitetsutvikling og strategiske valgmuligheter.**
- ✓ **Anbudssystemet hindrer trepartssamarbeid og binder kvaliteten gjennom beskrivelsene** i anbudsgrunnlaget, og leveransen låses i kontrakten. Ansatte i busselskapene – administrasjon, bussjåfører, vedlikeholds-ansatte – har liten innflytelse på gitte rammer. Et norsk konkurransefortrinn som trepartssamarbeid og medarbeiderinnflytelse representerer, blir en ubrukt ressurs i en låst kontrakt.
- ✓ **Rentefordel.** Et offentlig eid selskap vil få en lavere rente enn private selskap når busser må lånefinansieres.
- **NHO Transport med antakelser.**
- ✓ **Vista Analyse har i et notat for NHO Transport anslått** at det offentlige sparer 1 milliard kroner årlig på bussanbud. Siden all kollektivtransport er konkurranseutsatt har Vista Analyse ikke hatt noe korrektiv eller noen transport i egenregi å sammenligne med. Konklusjonen blir i beste fall en antakelse. Notatet uttrykker bekymring for profittmarginene, og mener profitten må bli høyere for å unngå at det blir færre busselskap.
- ✓ **Økt profitt betyr økte kostnader for** fylkeskommunen, dårligere vilkår for ansatte, eller en kombinasjon av begge. En gjennomgang av de sju selskapene som har anbudene, viser et samlet overskudd på 380 millioner i 2018 (Fagforbundet 2018).

Muligheter ved mer demokrati og offentlig egenregi:

- **Styring gjennom politiske og administrative vedtak er klokt.**
- ✓ **Tilpasning til endrede transportbehov**, endringer i bosetting osv., gir ofte behov for endring i leveransen. Det medfører krav om kontrakts endring, tilleggskontrakt, med påslag og økte kostnader.
- ✓ **Drift i egenregi gjør endring og omstilling enklere** og raskere å gjennomføre. Politikerne kan styre gjennom vedtak og ikke gjennom kontrakt.
- **Lavere administrasjonskostnader.**
- ✓ **Det forsiktige anslaget på 230 millioner** i årlige administrative merkostnader skissert ovenfor vil øke fylkeskommunens økonomiske handlingsrom tilsvarende.
- **Bedre og mer effektiv utnyttning av kjøretøy og materiell.**
- ✓ **Egenregi gir mulighet** for bedre utnyttelse, tettere og bedre vedlikehold øker livslengden og reduserer investeringsbehovet. Materiellet kan fornyes gradvis, i stedet for alt på en gang. Materiellet vil også kunne selges / leases ut om de ikke skal benyttes av eier.
- **Arbeidsplassdemokrati - Medarbeiderinvolvering.**
- ✓ **Trepartssamarbeid og mer innflytelse** gir innovasjon og gode resultater. Evalueringer av statlig initierte utviklingsprogram i offentlig sektor (NIBR 2011, Oslo Economics 2013, Fafo 2017 og SINTEF 2016) forskning på innovasjon og lønnsomhet i privat sektor viser at medarbeiderdrevet innovasjon og godt samarbeid mellom eier, ledelse og ansatte og tillitsvalgte øker innovasjonstakten, gir bedre tjenester og økt lønnsomhet.

Regionrådets innstilling: Oversendes redaksjonskomiteen, sees i sammenheng med forslag 9.

Regionkonferansens vedtak:

Forslag 3: fra LO i Trondheim og omegn

Husbanken

I dag skjer bygging og salg av boliger i all hovedsak på markedets premisser, hvor private banker har overtatt Husbankens rolle som långiver. Dette har bidratt til å presse prisene kraftig opp, slik at stadig flere stenges ute av boligmarkedet. Ressurssvake grupper faller utenfor og blir avhengig av et kommunalt tilbud som blir stadig dårligere. Vi trenger en helt ny boligpolitikk og vi trenger den raskt.

For å hjelpe folk til å komme seg inn på boligmarkedet må det opprettes et regulert marked for eierboliger som underlegges pris- og omsetningskontroll. For å gjøre slike byggeprosjekt lønnsomme må kommunen tilby tomter som kan anskaffes billigere enn på det ordinære tomtemarkedet, og staten må gjennom Husbanken tilby lån med subsidiert rente og lang avdragstid.

I tillegg må det skje en storstilt utbygging av kommunale utleieboliger som leies ut til selvkost. Denne typen boliger må bli en rettighet for de som ikke kommer inn på det ordinære boligmarkedet. Kravet er at minst 10 prosent av den totale boligmassen er kommunal og tilbys de som har behov og ønske om utleiebolig.

Mangelen på studentboliger gjør at studenter må konkurrere om å leie på det private markedet, og er derfor med på å presse leieprisene opp. Dette er ingen gunstig situasjon for verken studentene eller andre grupper som rammes av at leieprisene øker. I tråd med studentenes krav om minst 20 % studentboligdekning må det årlig bygges minst 3000 studentboliger i regi av studentsamskipnadene.

Regionrådets innstilling: Oversendes redaksjonskomiteen, sees i sammenheng med forslag 11.

Regionkonferansens vedtak:

Forslag 4: fra LO i Trondheim og omegn

Forskjellene blir større - arbeidstakere får mindre.

LOs regionkonferanse i Trøndelag oppfordrer fagforeningene til i større grad å bruke kampkraft i tariffoppgjør for at ansatte skal få en større andel av verdiskapinga, og hele stillinger må lovfestes. Ansattes styrerepresentanter må forankre sin aktivitet i klubbene og gjennom det stå opp mot bedriftsstyrenes uakseptable lederlønnfastsetting, for hele faste stillinger og for utjevning av forskjeller.

Regionrådets innstilling: Oversendes redaksjonskomiteen.

Regionkonferansens vedtak:

Forslag 5: fra LO i Trondheim og omegn

Norge må ta avstand fra atomvåpen og slutte seg til FNs atomvåpenforbud.

LOs regionkonferanse i Trøndelag krever at regjeringen signerer og ratifiserer FNs atomvåpenforbud.

Atomvåpen utgjør en eksistensiell trussel for mennesker og miljø. Enhver bruk av atomvåpen, enten det er med hensikt, eller resultat av terror eller en ulykke, vil ha katastrofale humanitære og miljømessige konsekvenser. Skadene vil være så omfattende og strålingsfaren så stor at ingen stat eller humanitær organisasjon vil kunne gi nødvendig hjelp. De menneskelige lidelsene vil være enorme og natur og livsgrunnlag ødelegges.

Både FN, NATO og Norge har slått fast at målet er en verden fri for atomvåpen. Likevel ser vi at det internasjonale nedrustningsarbeidet er fastlåst; retorikken mellom atomvåpenstatene tilspisser seg og atomvåpenstatene bruker enorme summer på å modernisere sine atomvåpenarsenaler. Dette er stikk i strid med Ikkespredningsavtalen.

FNs atomvåpenforbud er et avgjørende steg på veien mot en verden fri for atomvåpen. Forbudet bygger på anerkjennelse av de forferdelige konsekvensene av atomvåpen. I en tid der spenningen stiger både regionalt og globalt er det svært viktig å opprettholde fokus på de humanitære konsekvensene av atomvåpen i internasjonale fora og styrke arbeid for avspenning og nedrustning.

Norsk fagbevegelse har lange tradisjoner i kampen mot atomvåpen, og vært viktig for å sikre at det ikke skal være atomvåpen på norsk jord i fredstid. Når vi nå ser at atomvåpenstatene ignorerer sine forpliktelser til å ruste ned og legger press på sine allierte om å ikke ta avstand fra atomvåpen, er det på tide at vi i fagbevegelsen sier fra.

Norge har ikke sluttet seg til forbudet. Dermed godtar Norge at våre allierte truer med å bruke verdens verste masseødeleggelsesvåpen på våre vegne. Slik skjerner den norske regjeringen atomvåpenstatene for press om å ruste ned. LOs regionkonferanse i Trøndelag krever at Norge signerer og ratifiserer FNs atomvåpenforbud.

ICAN Norge er en paraplykampanje som organisasjoner kan knytte seg til. 59 norske organisasjoner har knyttet seg til ICAN Norge. Disse organisasjonene har ikke vært involvert i å utarbeide denne spesifikke uttalelsen, men stiller seg bak kravet om at Norge må signere og ratifisere FNs atomvåpenforbud. Under er en liste over organisasjonene.

I tillegg har flere organisasjoner støttet kravet om norsk tilslutning til forbudet uten å være med i ICAN Norge. Dette gjelder blant annet Røde Kors. Også i fagbevegelsen er det sterk støtte utover organisasjonens som er med i ICAN Norge. Industri Energi kom på landsmøtet sitt høsten 2021 med denne og LO ba på sin forrige Kongress i 2017 (før forbudet hadde blitt vedtatt i FN) om at Norge skulle støtte prosessen med å få et forbud.

Organisasjoner som er med i ICAN Norge og har stilt seg bak kravet om at Norge må slutte seg til FNs atomvåpenforbud:

Fagbevegelse og yrkesorganisasjoner: Fagforbundet, Fagforbundet Ung, Farmasøyter Uten Grenser Norge, Framfylkingen, Naturviterne student, Norsk Medisinstudentforening, Norsk Tjenestemannslag

Ungdomspartier: Auf, Kristelig Folkepartis Ungdom, Grønn Ungdom, Rød Ungdom, Senterungdommen, Sosialistisk Ungdom, Unge Sentrum, Unge Venstre

Humanitære og utviklingspolitiske organisasjoner: Attac, Changemaker, FOKUS – Forum for kvinner og utviklingsspørsmål, Ingeniører Uten Grenser Norge, KFUK-KFUM Global, Kirkens Nødhjelp, Norsk Folkehjelp, Norsk Folkehjelp Solidaritetsungdom, Press, REACT, Røde Kors Ungdom, World Saving Hustle

Klima- og miljøorganisasjoner: Bellona, Besteforeldrenes Klimaaksjon, Fremtiden i våre hender, Greenpeace, NU, Naturvernforbund, Spire, Verdens naturfond (WWF)

Fredsorganisasjoner: FN-sambandet, Antikrigs-initiativet, Bestemødre for Fred, Den Norske Pugwashkomité, Fredsbevegelsen på Nesodden, Internasjonal Kvinneliga for Fred og Frihet, Mayors for Peace Norge, Menneskerettighetsakademiet, Nansen Fredssenter, Nei til Atomvåpen, Norges Fredslag, Norges Fredsråd, Norske leger mot atomvåpen, Religions for Peace, Stopp NATO Vennesamfunnet Kvekerne

Livssynsorganisasjoner: Human-Etisk Forbund, Humanistisk Ungdom, Mellomkirkelig råd, Norges Kristelige Legeförening, Norges Kristelige Studentforbund, Norges Kristne Råd

Andre: Juvente, Storebrand

Regionrådets innstilling: Oversendes redaksjonskomiteen.

Regionkonferansens vedtak:

Forslag 6: fra LO i Trondheim og omegn

Opphev Israels apartheid mot palestinere!

LOs regionkonferanse i Trøndelag krever at regjeringen presser Israel til å innordner seg internasjonale regler og bestemmelser. I sær i en tid der flere land har normalisert forholdet sitt til landet, uten at Israel har gjort noen nevneverdige tiltak for å oppheve okkupasjon og den inhumane behandling av palestinere. Norge må ta konsekvensene av budskapet i Amnesty rapporten ved å presse LOs regionkonferanse i Trøndelag krever at den norske regjeringen iverksetter tiltak, økonomiske og politiske, som bidrar til at den vedvarende okkupasjon og undertrykkelse av det palestinske folk opphører. Israel til en reell og varig fred i Palestina.

Begrunnelse:

Amnesty Internationals rapport fra 2022 beskriver og dokumenterer Israels institusjonaliserte og systematiske diskriminering av palestinere. Rapporten bekrefter at Israels politikk kvalifiserer for benevnelsen **Apartheid**. Amnesty har lagt FNs definisjon av apartheid til grunn for arbeidet.

Rapporten beskriver *systematisk undertrykkelse av en gruppe*. At landets ressurser forfordes jødisk befolkning på bekostning av palestinere, gjennom innføring av lover, retningslinjer og praksiser som diskriminerer og undertrykker palestinere i Israel og Okkupert Palestinsk Territorier (OPT), blant annet ved disposisjon av jord og eiendom; og undertrykkelsen av palestinernes menneskelige utvikling, og fornektelse av deres økonomiske og sosiale rettigheter.

Rapporten beskriver *Brudd på menneskerettighetene eller såkalt «inhumane handlinger»*. Det er dokumentert spesifikke umenneskelige handlinger, alvorlige menneskerettighetskremler og gjentatt brudd på internasjonal lov, begått mot den palestinske befolkningen med den hensikt å opprettholde dette systemet med undertrykkelse og dominans.

Rapporten beskriver *et system der en gruppe dominerer*. Rapporten finner territoriell fragmentering; segregering og kontroll gjennom fornektelse av lik nasjonalitet og status, restriksjoner på bevegelse, diskriminerende lover om familieforening, bruk av militærstyrke og begrensninger på retten til politisk deltakelse og folkelig motstand. I oktober 2021 eskalerte israelske myndigheter angrepene sine på det palestinske sivilsamfunnet ved å misbruke antiterrorlovgivningen til å forby seks fremtredende organisasjoner, inkludert tre store menneskerettighetsgrupper.

Palestinere har i over 20 år etterlyst, blant annet i FN, at Israels behandling av dem skal defineres som apartheid. På tross av dette har Israels vestlige allierte, vært motvillige til å lytte til disse oppfordringene.

Regionrådets innstilling: Oversendes redaksjonskomiteen.

Regionkonferansens vedtak:

Forslag 7: fra LO i Trondheim og omegn

LOs regionkonferanse i Trøndelag sier nei til EUs minstelønnsdirektiv

LOs regionkonferanse i Trøndelag mener både Norge og norsk fagbevegelse er best tjent med den norske arbeidslivsmodellen hvor lønn avtales mellom partene i arbeidslivet, og vi krever derfor at EUs minstelønnsdirektiv avvises.

I Norge er lønn noe som avtales mellom partene i arbeidslivet. Vi har ikke, og vil ikke ha politisk bestemt minstelønn. Lønn fastsettes av partene i arbeidslivet ved forhandlinger, med mulighet for streik dersom partene ikke kommer til enighet. EUs minstelønnsdirektiv vil være et inngrep og angrep på den norske arbeidslivsmodellen.

Svensk og dansk LO har reagert uvanlig kraftig på dette direktivet. Svensk LO har gått så langt at de nekter å betale kontingent til DEFS (Den europeiske faglige samorganisasjon) i 6 måneder, og de vil heller ikke møte i møter i DEFS i den samme perioden. Den svenske LO – kongressen vedtok: «Til tross for omfattende protester fra svensk arbeiderbevegelse la EU – kommisjonen i 2020 fram et lovforslag som strider mot EUs grunnlov og er et knyttneveslag rett i magen på den svenske modellen for kollektive forhandlinger.»

Hvorfor mobiliserer svensk og dansk fagbevegelse? De frykter EU – domstolen. Direktivet sier at dersom tariffdekningen er under 70 % skal det lages en plan for å styrke kollektive forhandlinger. Enten lovbestemt eller ved en trepartsavtale som skal forhåndsgodkjennes av EU – kommisjonen, noe som er i direkte strid med både den norske, svenske og danske modellen. EU – parlamentet vil gå enda lenger i å gripe inn i den nordiske modellen, de vil ha statlig inngripen allerede dersom tariffdekninga er under 80 prosent, og de vil fastsette hvor stor minstelønna skal være. Det er ingen forståelse for den nordiske modellen verken i EU eller Euro-LO.

Regjeringa mener direktivet ikke er EØS – relevant. Men vil altså ta endelig standpunkt først når teksten er klar, dette uten å begrunne det. Det betyr at det er veldig usikkert om hvorvidt dette er EØS – relevant eller ikke, og fagbevegelsen kan ikke være trygge på dette. Svensk LO mener at avtalen er i strid med Lisboa-traktaten, den danske faglige alliansen er mot direktivet og krever at Danmark tar saken til EU – domstolen for traktatbrudd. Det vi ser fra land som har innført politisk bestemt minstelønn er at minstelønna som regel blir normallønn i mange yrker. Dette kjenner vi fra for eksempel USA, hvor minstelønna er såpass lav at folk ofte må ha flere jobber for å få betalt utgiftene til seg og familien. For oss i Norge er det en fremmed tanke å vurdere et partis politikk på utvikling av minstelønn før vi avlegger stemme.

Regionrådets innstilling: Oversendes redaksjonskomiteen.

Regionkonferansens vedtak:

Forslag 8: fra LO i Stjørdal og Meråker

Uttalelser

- Den norske modellen er under press. LO i Stjørdal og Meråker ønsker at kommunen og fylkeskommunen kun bruker leverandører med tariffavtale, godkjente lærlingebedrifter, og har systemer for å kontrollere at loverket rundt dette følges.
- Vi ønsker at det stilles krav til utbyggere i boligmarkedet om at deler av større utbygginger blir gjort så billig som mulig så førstegangskjøpere lettere kommer seg inn i et stadig vanskeligere marked. Herunder tiltak som «leie til eie», «bygge billig» og selge boliger til kostpris
- Drivstoffpriser for entreprenører

Veksten i prisen på drivstoff, strøm og metaller truer små og mellomstore maskinentreprenører og transportbedrifter i Trøndelag og resten av landet.

Maskinentreprenørene og transportbedriftene er en del av samfunnets ryggrad. Det er de som brøyter og vedlikeholder veier, utfører grunnarbeid, legger rør og transporterer varer. Uten disse bedriftene stopper det meste i lokalsamfunnet opp.

Den ekstreme prisveksten rammer disse bedriftene hardt. De utfører sine oppdrag på kontrakter inngått før krigsutbruddet i Ukraina og de globale rystelser i verdensøkonomien. Flere av bedriftene taper store penger på å utføre sine oppdrag.

Trøndelag LO viser til at 1/3-del av maskinentreprenørene i regionen frykter permitteringer og oppsigelser om de ikke får hjelp gjennom krisen. Det vil ramme mange lokalsamfunn og enkeltmennesker som kan ende opp på NAV.

Trøndelag LO ber regjeringen se på en mulig tiltakspakke rettet mot virksomheter for å forhindre permitteringer og konkurser.

Regionrådets innstilling: Oversendes redaksjonskomiteen.

Regionkonferansens vedtak:

Forslag 9: fra LO i Ytre Namdal

Kollektivtilbud i distriktene

Gode transportløsninger er en forutsetning for høy sysselsetting, god distriktsutvikling og verdiskaping. Kollektivtilbudene i distriktene må styrkes, ikke svekkes, slik at det blir et reelt alternativ å reise kollektivt.

Trøndelag er et stort fylke, og i kystkommunene er det viktig å opprettholde ferje- og hurtigbåttilbudene. LO Trøndelag skal jobbe for å beholde kollektivtilbudene både til land og til sjøs.

Regionrådets innstilling: Oversendes redaksjonskomiteen.

Regionkonferansens vedtak:

Forslag 10: fra Industri Energi

Norge trenger mer kraft og mer nett

Rikelig tilgang på fornybar kraft og lave kraftpriser har vært et av Norges viktigste konkurransefortrinn i over 100 år. Det er fortrinn vi risikerer å miste dersom det ikke nå tas tydelige politiske grep. Kraft er ikke og kan ikke behandles som hvilken som helst handelsvare. Kraft er en strategisk ressurs, nett er kritisk infrastruktur og kraft og nett er knappe ressurser som må prioriteres til det beste for fellesskapet.

Norge trenger mer kraft. Regjeringen har gått inn for å redusere utslippene med 55 % innen 2030, samtidig som fastlandseksporten skal øke med 50 % innen samme år. Samtidig finnes det ingen plan for å bygge ut nok kraft og nett til å møte behovet. De neste fem årene er det ventet en forbruksvekst på 13 %. Kraftforbruket øker i hele landet, i alle deler av økonomien og med ulikt omfang i ulike deler av samfunnet. Det kan ikke være norsk politikk å redusere energi til et knapphetsgode der det skal skilles mellom verdig og uverdige trengende, norsk politikk må være å sikre at vi har nok kraft og nok nett til å bygge samfunn og nå politiske mål.

Norge trenger mer nett. Store deler av strømmettet er ved eller over sin tekniske levealder. Den fysiske flyten av strøm i nettet følger fysikkens lover, og med anstrengt nettkapasitet får vi ikke strømmen frem dit den skal. Over hele landet torpederes viktige industriprosjekter på grunn av mangel på kapasitet, samtidig som Norge har hatt en nettoeksport på 8,8 TWh mellom januar og september. Det må være et mål at mest mulig av norsk kraft foredles til varer i Norge, fremfor å sendes uforedlet rett ut av landet.

LO regionkonferanse i Trøndelag mener at:

- De store kraftinntektene må investeres i prosjekter som gir økt kraftproduksjon, inkludert oppgradering og vedlikehold av vannkraft. Det må åpnes for skånsom utbygging av ny vannkraft i vernede vassdrag der det er lokal vilje.
- Skatteregimet for vann-, vind- og solkraft må legges til rette for investeringer i ny kraftproduksjon. NVE og Statnett må ha økt kapasitet til saksbehandling.
- Strømmettet må raskt bygges ut for å kunne håndtere økt elektrifisering og økt forbruk. Vi må i større grad bygge ut nett i forkant basert på prognosert forbruksvekst. Staten må risikofordel nettleien i områder med stort investeringsbehov og få nettkunder.
- Det må legges til rette for en storsatsing på energisparing. Enova og Husbanken må få styrket mandat og finansiering til å kutte strøm- og energiforbruket i husholdningene og næringslivet.

Regionrådets innstilling: Oversendes redaksjonskomiteen, sees i sammenheng med forslag 1.

Regionkonferansens vedtak:

Forslag11: fra Handel og Kontor

Uttalelser

HK vil holde søndagen som felles fridag og ikke ha søndagsåpne butikker Søndagsåpent som en del av "underholdningstilbudet" er ikke grunn god nok for å ta fra de fleste den eneste muligheten for å ha fritid sammen med andre. Lov om hellidagsfred er tydelig på hva som kan defineres som unntak . Vi vil ha et tydelig signal fra partiene på at søndagen er en felles fridag!

Det må sikres god samferdsel med hyppige avganger og god dekning av kollektivtransport slik at alle kan komme seg frem på en enkel og miljøvennlig måte.

HK-avdelingene i Trøndelag vil ha firefelts motorvei mellom Trondheim og Steinkjer. Vi støtter ikke nedskalering av dagens forslag om å gjøre om planene til ny to felts E6 i stedet. Er det slik å forstå at trafikk tettheten blir mindre fordi om kjøretøy blir elektrifisert? En fossil bil blir byttet med elektrisk. Hvorfor skal det bygges firefelts E6 sør for Trondheim, fra Trondheim - Oppdal og ikke Trondheim - Steinkjer?

Næringspolitisk er det fallitt om full utbygging ikke skjer når man ser trafikk tettheten blir større og vare og godstransport stadig blir større. Dette gjelder ikke bare for innenfor våre bransjer i HK-området men også innen alle andre næringer som er avhengig av raske og nøyaktige leveranser, spesielt innenfor NNN, FF, NAF sine områder.

Vi ønsker at det stilles krav til utbyggere i boligmarkedet om at deler av større utbygginger blir gjort så billig som mulig så førstegangskjøpere lettere kommer seg inn i et stadig vanskeligere marked? Herunder tiltak som leie-til-eie, "Bygge billig" og selge boliger til kostpris.

Boligmarkedet blir stadig tøffere å komme seg inn i. Vi vet også at flertallet av våre (Handel og Kontor) medlemmer ikke er direkte lønnsvinnere, verken med timelønn eller stillingsprosenter. Derfor krever vi tiltak som gjør det lettere for de med lav inntekt å komme seg inn på boligmarkedet. Det må stilles strengere krav til utbyggerne om billigere boliger, muligheter for leie-til-eie og salg av boliger til kostpris. Boligmarkedet klarer ikke å regulere seg selv, og utbyggingen som skjer nå er mest for de som allerede er inne på markedet. Derfor må det sterkere lut til, og økt politisk styring!

Utbyggere som bygger boliger må pålegges et lavest mulig miljø- og karbonavtrykk, i tråd med det grønne skiftet? Eksempler som å ikke bruke tre fra regnskog, eller andre materialer som skader miljøet og ødelegger viktige økosystemer på planeten.

Det er et økende fokus på miljø. Handel og Kontor har fått dette inn i sitt prinsipp- og handlingsprogram, og vi ønsker et større fokus på miljø- og bærekraftsmål. Med den rasende farten boligbygging skjer, så må vi ha fokus på at utbyggingen ikke belaster miljøet mer enn nødvendig. Det må brukes materialer som både er holdbare, men også ikke skader miljøet på kort eller lang sikt. Mengden avfall og ubrukte materialer må ned. Det kan også være mulig med fokus på gjenbruk av gamle materialer.

Politikerne må sikre at kommunale og fylkeskommunale innkjøpsavtaler har fokus på miljø- og bærekraft, og bruker grønne bedrifter så langt det er mulig.

Ref. Forrige punkt. Det må brukes mer lokale bedrifter til innkjøp, så langt det lar seg gjøre. Dette vil minske fraktkostnader og CO2-påvirkningen fra frakt, blant annet. Bedriftene kommunen brukes må også ha større fokus på å minske sitt karbonavtrykk i produksjonen av sine produkter. Dette må kunne etterprøves og sikre seg at dette skjer.

Den "norske modellen" er under press. HK i Trøndelag ønsker at kommunene og fylkeskommunen kun bruker leverandører med tariffavtale, godkjente lærlingebedrifter, og har systemer for å kontrollere at lovverket rundt dette følges.

Tariffavtalen er bærebjelken for et godt arbeidsliv. Det er også en ekstra sikring for at bedriften du handler fra følger lover, og at arbeidstakerne i bedriften får en lønn å leve av. Dette bør kommunen bidra til, ved å bruke bedrifter med tariffavtale så langt det er mulig, når de handler inn tjenester og produkter. Det må da også følges opp for å hindre feil.

Det må også et fokus inn på å bruke bedrifter som støtter lærlinger i større grad. Dette gir økt trygghet til de unge som skal ut i arbeidslivet, og en større sjanse for at de får nødvendig erfaring og etter hvert fast jobb.

Rasisme og diskriminering i arbeidslivet er preget av store mørketall og medieoppslag. Konkret foreslår vi å innføre fri retts hjelp i rasisme – og diskrimineringssaker. Større kommuner kan innføre DiMe som finnes i Oslo og Bergen.

Økende ulikhet og krav om stadig tettere bebyggelse i byer og tettsteder, krever at det sikres mer areal til bydelsutvikling, med fokus på barn og unge, og aktiviteter for disse gruppene.

Kommunene må sikre, uansett hvor du bor, at alle unge har mulighet til å bedrive felles aktiviteter. En god og trygg oppvekst, med mange muligheter for å møte andre på samme alder, kan gi god sikring videre i livet, og viktig læring man ikke nødvendigvis får på skolen. Tilbudene må være gode, og lavterskel, for å sikre at man ikke må ha godt bemidlede foreldre for å kunne delta i felles arrangementer/aktiviteter.

Regionrådets innstilling: Oversendes redaksjonskomiteen, uttalelsen inneholder mange ulike tema.

Regionkonferansens vedtak:

Landsorganisasjonen i Norge
www.lo.no